

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/europejski-rok-kolei/aktualnosci-europejskie/17368,Europejski-Rok-Kolei-szansa-na-rozwoj.html>
19.04.2024, 20:47

Europejski Rok Kolei - szansa na rozwój

Komisja Europejska podjęła w ubiegłym roku decyzję, aby 2021 był Europejskim Rokiem Kolei. To jeden z elementów wdrażanej w Unii Europejskiej polityki Europejskiego Zielonego Ładu. Jest to przede wszystkim ogromna szansa dla branży kolejowej na działania promocyjne, które zwiększą zainteresowanie tym środkiem transportu. Krajowym koordynatorem Europejskiego Roku Kolei 2021 wyznaczony został Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.

Głównym celem Europejskiego Roku Kolei jest zachęcanie do podejmowania przez Unię, państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne oraz inne organizacje wysiłków na rzecz zwiększania udziału kolejowego transportu pasażerskiego i towarowego w europejskim transporcie. Europejski Rok Kolei powinien być inspiracją do ogólnoeuropejskiej debaty na temat przyszłości kolei. Obecnie kraje europejskie planują szereg wydarzeń promujących kolej – jako potężnego sprawcę przemiany społecznej, gospodarczej, przemysłowej i ekologicznej. Planowane działania w ramach ERK2021 pozwolą skutecznie upowszechniać założenia Europejskiego Zielonego Ładu, działań proekologicznych, w tym transportu kolejowego, który jest przykładem zrównoważonej mobilności.

EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

Celem Europejskiego Zielonego Ładu jest rozwiązanie problemów dotyczących klimatu oraz środowiska naturalnego i osiągnięcie w 2050 r. zerowego poziomu emisji gazów cieplarnianych netto (co oznacza równowagę między emisjami CO₂ a pochłanianiem CO₂ z atmosfery do tzw. pochłaniaczy dwutlenku węgla). Aby osiągnąć neutralność klimatyczną, konieczne będzie ograniczenie emisji w sektorze transportu o 90 % do 2050 r. Ważną częścią inicjatywy jest przejście na zrównoważoną mobilność, której kolej jest jednym z kluczowych ogniw i stanowi jeden z najbardziej ekologicznych i najbezpieczniejszych środków transportu. Droga do zrównoważonego, intermodalnego transportu wymaga postawienia na pierwszym miejscu użytkowników i zaoferowania im tańszych, bardziej dostępnych, zdrowszych, czystszych i bardziej energooszczędnych opcji niż te, z których obecnie korzystają, oferując jednocześnie zachęty dla osób korzystających już ze zrównoważonych środków transportu.

Transport kolejowy ma istotną rolę do odegrania jako przełomowy czynnik, który umożliwi osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Ważne, aby znaczną część spośród 75% towarów przewożonych obecnie w transporcie drogowym realizować transportem kolejowym,

który jest jednym z najbardziej ekologicznych i energooszczędnych. Kolej jest w znacznej mierze zelektryfikowana i emituje dużo mniej CO₂ niż transport drogowy lub lotniczy na równoważnej trasie. Jest ona także jedynym rodzajem transportu, w którym od 1990 r. stale obniża się poziom emisji gazów cieplarnianych i CO₂. Ponadto w latach 1990-2016 zmniejszyło się zużycie energii w transporcie kolejowym i w coraz większym stopniu korzysta się z odnawialnych źródeł energii.

W Polsce w 2030 r. 85% energii elektrycznej napędzającej pociągi ma pochodzić z odnawialnych źródeł energii (OZE). Takie są założenia projektu Zielona Kolej zaproponowanego przez PKP Energetyka. Spółka wyceniła plan przejścia na OZE na nawet 10 mld zł. Powstawać mają elektrownie wiatrowe i słoneczne oraz magazyny energii. Dzięki inwestycjom w OZE kolej w naszym kraju będzie jeszcze bardziej ekologicznym środkiem transportu.

Europejski Rok Kolei jest niewątpliwym bodźcem, który może w pozytywny sposób wpłynąć na rozwój kolei w Polsce. Pomysłodawcy tej inicjatywy byli świadomi, że będzie ona realizowana w momencie tak ważnym i trudnym dla Europy. COVID-19 wpłynął mocno na zahamowanie wzrostu, jaki obserwowaliśmy od kilku lat. W 2020 r. byliśmy świadkami wpływu, jaki sytuacja epidemiologiczna ma na wszystkie środki transportu. Takie projekty jak Europejski Rok Kolei są idealnym narzędziem do promocji, edukacji i budowania pozytywnego wizerunku kolei.

ERK2021

Europejski Rok Kolei jest niewątpliwym bodźcem, który może w pozytywny sposób wpłynąć na rozwój kolei w Polsce. Pomysłodawcy tej inicjatywy byli świadomi, że będzie ona realizowana w momencie tak ważnym i trudnym dla Europy. COVID-19 wpłynął mocno na zahamowanie wzrostu, jaki obserwowaliśmy od kilku lat. W 2020 r. byliśmy świadkami wpływu, jaki sytuacja epidemiologiczna ma na wszystkie środki transportu. Takie projekty jak Europejski Rok Kolei są idealnym narzędziem do promocji, edukacji i budowania pozytywnego wizerunku kolei.

Zapisane cele szczegółowe tego projektu pokazują wyraźnie, na jak wielu płaszczyznach znajdują się potrzeby, a zarazem możliwości transportu kolejowego:

- kolej jako zrównoważony, innowacyjny, wzajemnie połączony i intermodalny, bezpieczny i przystępny cenowo rodzaj transportu – do większości z wymienionych zalet kolei nie musimy nikogo w branży przekonywać, ale ważne jest, aby szeroko i skutecznie dotrzeć z tym przekazem do społeczeństwa. Warto podkreślać, że w przeciwieństwie do ruchu samochodowego czy lotniczego kolej jest bardziej eko, że zgodnie z danymi o wypadkowości jest jednym z najbezpieczniejszych rodzajów transportu, a podróż koleją jest również atrakcyjna cenowo;
- podkreślanie europejskiego, transgranicznego wymiaru kolei – warto zaznaczyć, że dzięki połączeniom międzynarodowym istnieje prostsza, bardziej zrównoważona i wygodna alternatywna forma podróżowania. Również warto dodać, że ruch transgraniczny daje możliwość do rozwoju lokalnego, zrównoważonej turystyki czy kształcenia młodzieży w regionach przygranicznych;
- zwiększanie wkładu kolei w rozwój gospodarki Unii – kluczowy z punktu widzenia szczególnie Europejskiego Zielonego Ładu jest proces przekonania biznesu do zwiększenia korzystania z kolei w transporcie towarów;
- stymulowania świadomości zbiorowej, w szczególności przez historię kolei i jej dziedzictwo kulturowe – jest to aspekt, o którym warto pamiętać ze względu na podtrzymywanie więzi z przeszłością. Projekt „Zabytki kolejnictwa – ocalić od zapomnienia” Urzędu Transportu Kolejowego jest świetnym przykładem, jak budować zainteresowanie koleją poprzez pamięć o jej historii;
- promowanie atrakcyjności zawodów związanych z koleją – jak pokazał ubiegłoroczny raport UTK „Kolejowe szkolnictwo zawodowe. Analiza UTK” jest to obszar, który wymaga szczególnej uwagi, gdyż powstająca luka pokoleniowa może być zagrożeniem dla rozwoju kolei;
- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie potencjalnej roli kolei w rozwoju zrównoważonej turystyki w Europie – turystyka kolejowa to element, który warto podkreślać. Podróż koleją daje możliwość odkrywania wielu pomijanych miejsc, które są z dala od sieci lotniczej czy autostradowej;
- wdrożenia czwartego pakietu kolejowego – rok 2021 będzie ważny dla unijnej polityki kolejowej, ponieważ jest to pierwszy pełny rok, w którym zostaną wdrożone przepisy uzgodnione w ramach IV pakietu kolejowego, czyli przepisy dotyczące otwarcia rynku krajowych kolejowych przewozów pasażerskich, ograniczenia kosztów i obciążeń administracyjnych przedsiębiorstw kolejowych działających w całej Unii oraz przekazania Agencji Kolejowej Unii Europejskiej (ERA) dodatkowych zadań mających na celu zmniejszenie barier technicznych. Wprowadzane zmiany mają ułatwić działalność operatorom kolejowym, co bezpośrednio ma się przełożyć na łatwość korzystania z kolei.

Cele te są jedynie częścią, która jest zaprezentowana w założeniach Europejskiego Roku Kolei. Jednak analizując już tylko je, widać, jak wiele elementów wymaga uwagi i pracy.

Urząd Transportu Kolejowego od momentu ogłoszenia 2021 r. Europejskim Rokiem Kolei rozpoczął działania, które mają wykorzystać jego potencjał do promocji kolei. W ramach prac wewnętrznych urzędu powstał zespół zadaniowy powołany specjalnie do tego projektu, którego zadaniem było opracowanie propozycji działań i późniejszy nadzór nad ich właściwą realizacją. UTK zaprosiło również przedstawicieli branży, aby wspólnie wypracować pomysły działań, które pozwolą przekonać Polaków, jak ważny w rozwoju naszego kraju jest transport kolejowy. Równocześnie w ostatnich tygodniach UTK zachęcał wszystkich do zgłaszania swoich inicjatyw. Odzew na tą propozycję był pozytywny i wpłynęło wiele ciekawych inicjatyw. Jest to znak, że rozwój kolei jest ważny dla wielu instytucji i osób, nie tylko tych bezpośrednio związanych z koleją.

W ramach inicjatyw własnych Urząd Transportu Kolejowego będzie prowadził działania, które zostały podzielone ze względu na formę na: „Konferencje, Spotkania, Debaty”, „Warsztaty”, „Konkursy”, „Edukacja i Promocja” i inne. Zaplanowano m.in. Forum Bezpieczeństwa Kolejowego, Konkurs kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym, w Europejskim Roku Kolei odbędą się również Międzynarodowe Targi Kolejowe TRAKO. Wspólnie z Poczta Polska urząd zaplanował wydanie serii znaczków pocztowych poświęconym nowoczesnemu taborowi kolejowemu jeżdżącemu po polskich torach.

W ramach Europejskiego Roku UTK planuje zachęcić przewoźników kolejowych, zarządców infrastruktury oraz organizacje branżowe, do wspólnych inicjatyw. Nie będę na razie zdradzał szczegółów, ale planujemy m.in. konkursy dla podróżnych, wspólne promowanie wykorzystania środków unijnych na rozwój kolei czy spotkania poświęcone programom, które mogą zapewnić dalszy rozwój kolei (Shift2Rail).

W ramach promowania kolei w całej Europie Komisja Europejska zaplanowała przejazd pociągu siecią TEN-T, który wyruszy z Portugalii – aż do wschodnich granic Unii Europejskiej. Przystanek tego wyjątkowego składu zaplanowany jest w Polsce na czerwiec.

Europejski Rok Kolei to ogromna szansa dla kolejnictwa. Ważne, aby skutecznie ją wykorzystać. Tylko dzięki wspólnym działaniom i zaangażowaniu będziemy mieli możliwość uzyskania oczekiwanych pozytywnych zmian. Niech Europejski Rok Kolei będzie trampoliną, z której polskie i europejskie koleje wyskoczą na rekordowe wyniki obsługi w ruchu pasażerskim i towarowym. Promocja kolei połączona z działaniami systemowymi zwiększającymi atrakcyjność tego ekologicznego środka transportu to recepta na sukces.

Artykuł dr. inż. Ignacego Góry, Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego ukazał się w numerze 1-2/2021 miesięcznika „Rynek Kolejowy”

Forum jest realizowane w ramach Projektu POIiŚ nr 5.2-25 pn. „Bezpiecznie Kolej – Wybierz Kolej – Europejski Rok Kolei” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oś priorytetowa V: Rozwój transportu kolejowego w Polsce, działanie 5.2: Rozwój transportu kolejowego poza TEN-T.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

